

Bruselj, 13. maj 2024
(OR. en)

9769/24

JEUN 104
SOC 348
FREMP 235
ONU 62
EDUC 162

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 13. in 14. maja 2024.

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA –
OB OPOZARJANJU NA NASLEDNJE:

1. Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne državam članicam v družbi, za katero so značilni pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških, pa tudi zagotavljanje solidarnosti med generacijami¹.
2. Prepovedana je vsakršna diskriminacija otrok ali njihovih staršev ali zakonitih skrbnikov na podlagi spola², rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnjenja, pripadnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali spolne identitete. Posamezne skupine otrok so še posebej ranljive in trpijo zaradi socialno-ekonomske izključenosti ter diskriminacije.

¹ Člena 2 in 3(3) Pogodbe o Evropski uniji.

² Sodišče Evropske unije je ugotovilo, da se področje uporabe načela enakega obravnavanja moških in žensk ne more omejiti na prepoved diskriminacije, ki temelji na dejstvu, da je oseba enega ali drugega spola. Zaradi namena in narave pravic, ki naj bi jih to načelo ščitilo, se uporablja tudi za diskriminacijo, ki izhaja iz spremembe spola osebe. Glej uvodno izjavo 3 Direktive 2006/54/ES. Glede na področje uporabe navedene direktive je ta določba relevantna le za starše ali zakonite skrbnike otroka.

3. Cilj Evropske unije je varovati pravice otroka. Pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, se morajo upoštevati predvsem koristi otroka. Otroci imajo pravico do potrebnega varstva in skrbi za zagotovitev njihove dobrobiti. Svoje mnenje lahko svobodno izražajo. Njihovo mnenje se upošteva v stvareh, ki jih zadevajo, v skladu z njihovo starostjo in zrelostjo³.
4. Ukrepi Evropske unije so namenjeni spodbujanju participacije mladih v demokratičnem življenju v Evropi.
5. Cilj strategije EU o otrokovih pravicah je ustvariti najboljše možno življenje za otroke v Evropski uniji in po vsem svetu, hkrati pa strategija podpira razvoj, varstvo in spodbujanje otrokovih pravic v EU in na svetovni ravni ter spodbuja in izboljšuje vključujočo in sistematično participacijo otrok na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU, na primer prek nove platforme EU za participacijo otrok. Strategija odraža pravice in vlogo otrok v naši družbi ter otroke in njihove koristi postavlja v središče politik EU, zlasti s poudarjanjem pomembnosti participacije otrok v političnem in demokratičnem življenju⁴.

³ Člen 3(3) Pogodbe o Evropski uniji in člen 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142, str. 1–2). Da bi dosegli cilje iz strategije, bo Komisija zagotovila vključitev vidika otrokovih pravic v vse ustrezne politike, zakonodajo in programe financiranja. To bo del prizadevanj za vzpostavitev otrokom prijazne kulture pri oblikovanju politik EU in bo podprto z usposabljanjem in krepitvijo zmogljivosti osebja EU ter okrepljenim notranjim usklajevanjem prek skupine koordinatorja Komisije za otrokove pravice. Oblikovan bo kontrolni seznam za vključevanje otrokovih pravic. Za več informacij glej Priporočilo Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke.

6. S strategijo EU za mlade 2019–2027, ki spodbuja participacijo mladih v demokratičnem življenju ter podpira družbeno in državljansko udejstvovanje, se poskuša zagotoviti, da imajo vsi mladi na voljo potrebne vire za participacijo v družbi; strategija vsebuje enajst evropskih ciljev mladih, ki so pomembni za te sklepe, zlasti cilj 9 (prostor in participacija za vse), ki je namenjen krepitvi demokratične participacije in avtonomije mladih ter zagotovitvi namenskih prostorov za mlade na vseh področjih družbe.
7. V Priporočilu Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke se državam članicam priporoča, da otrokom, ki potrebujejo pomoč⁵, zagotovijo učinkovit in brezplačen dostop do visokokakovostne vzgoje in varstva v predšolskem obdobju, izobraževanja in šolskih dejavnosti, vsaj enega zdravega obroka vsak šolski dan in zdravstvenega varstva ter učinkovit dostop do zdrave prehrane in ustrezne nastanitve. Vse države članice so pripravile nacionalni akcijski načrt za izvajanje tega priporočila.
8. Evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje vsebuje načela in zaveze za zaščito in opolnomočenje otrok in mladih v digitalnem okolju⁶.

⁵ To pomeni osebe, mlajše od 18 let, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, glej člen 3(a) Priporočila.

⁶ Skupna deklaracija Evropskega parlamenta, Sveta in Evropske komisije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje (2023/C 23/01).

9. Evropska strategija za boljši internet za otroke (BIK+) in akt o digitalnih storitvah sta bistvena podlaga za zaščito, opolnomočenje in spoštovanje otrok ter njihovega duševnega zdravja in dobrobiti na spletu, tudi v okviru pobud, ki so namenjene ozaveščanju o njihovih pravicah.
10. V Sklepih Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah⁷ je pozitivno izpostavljena pobuda Komisije za vključitev vidika otrokovih pravic v vse ustrezne politike, zakonodajo in programe financiranja EU ter poudarjen pomen participacije otrok v političnem in demokratičnem življenju na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU, vključno z vzpostavitvijo novih in podpiranjem obstoječih mehanizmov za smiselno, vključujočo in varno participacijo otrok ter s spodbujanjem enakopravne participacije otrok brez kakršne koli diskriminacije, hkrati pa je ponovno potrjen pomen sodelovanja z mednarodnimi organizacijami, in sicer s Svetom Evrope in Združenimi narodi, pri varovanju in spodbujanju otrokovih pravic v EU in po svetu.
11. V Sklepih Sveta o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok Svet spodbuja države članice, naj sodelujejo in zavzamejo dejavno vlogo na tem področju in na prihodnjih mednarodnih srečanjih, posvečenih pravicam otrok, ki bodo potekala tako na ravni strokovnjakov kot na ministrski ravni⁸.

⁷ Sklepi Sveta z dne 9. junija 2022 o strategiji EU o otrokovih pravicah (10024/22).

⁸ Sklepi Sveta z dne 19. novembra 2010 o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok (2010/C 326/01).

12. Konvencija ZN o otrokovih pravicah, njeni izbirni protokoli in splošne pripombe Odbora za otrokove pravice so temeljna pogodba, ki določa civilne, politične, ekonomske, socialne, zdravstvene in kulturne pravice otrok, v okviru agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 pa potekajo prizadevanja, da bi otrokom in mladim zagotavljali spodbudno okolje za uresničevanje vseh njihovih pravic in zmožnosti.
13. Strategija Sveta Evrope za otrokove pravice 2022–2027 temelji na prečnem pristopu in podrobneje obravnava večplastne, pogosto prepletajoče se izzive, s katerimi se srečujejo otroci in osebe, ki varujejo njihove pravice, pa tudi krepitev vloge otrok in njihove pravice, da izrazijo svoje mnenje in vplivajo na odločitve odraslih, ter interdisciplinarne in medagencijske odzive, potrebne za učinkovito ukrepanje. Namen strategije je poiskati sinergije s prednostnimi nalogami in ukrepi iz drugih strategij in akcijskih načrtov Sveta Evrope, kot je strategija za mladinski sektor do leta 2030, ter z EU, zlasti strategijo EU o otrokovih pravicah⁹.
14. V strategiji Sveta Evrope za mladinski sektor do leta 2030 je navedeno, da bi mladinski sektor Sveta Evrope moral mladim po vsej Evropi omogočati, da aktivno podpirajo, zagovarjajo in spodbujajo temeljne vrednote Sveta Evrope na področju človekovih pravic, demokracije in pravne države ter imajo od njih korist, zlasti s krepitvijo dostopa mladih do pravic ter širjenjem njihovega znanja in participacije. V strategiji se priznava pomen doseganja usklajenosti in sinergij z delom vseh ustreznih mednarodnih deležnikov na mladinskem področju, zlasti z Evropsko unijo in Združenimi narodi¹⁰.

⁹ Strategija Sveta Evrope za otrokove pravice 2022–2027 (str. 10 in 5, 13, 27, 33, 39, 50).

¹⁰ Resolucija Odbora ministrov CM/Res(2020)2 o mladinski strategiji za leto 2030 (str. 13–14).

15. V strategiji Sveta Evrope za izobraževanje za obdobje 2024–2030 je navedena njegova dolgoročna vizija, tj. da bodo lahko vsi učenci uveljavljali vse svoje pravice kot aktivni državljani v evropskih demokratičnih družbah. Ta dolgoročna vizija bo uresničena v sodelovanju z državami članicami prek programa, katerega glavni namen je izboljšati kakovost in dostopnost izobraževanja, da bi izboljšali pridobivanje znanja in kompetenc za življenje v demokratičnih družbah ter zagotovili enake možnosti za vse učence.

OB PRIZNAVANJU NASLEDNJEGA:

16. Od leta 2010 je bil dosežen bistven napredek pri priznavanju in spodbujanju pravic in dobrobiti otrok in mladih, tako v Evropi kot po svetu. Sprejeti so bili mednarodni sporazumi in zaveze za izboljševanje življenja otrok in mladih. Pomembni primeri so med drugim cilji Združenih narodov za trajnostni razvoj, prva celostna strategija EU o otrokovih pravicah in strategija EU za mlade za obdobje 2019–2027, pa tudi pomembni prispevki in viri na področju pravic in participacije mladih, ki jih je zagotovil Svet Evrope, kot je Priporočilo CM/Rec(2016)7 o dostopu mladih do pravic.
17. Otroci in mladi v Evropski uniji se soočajo s spreminjajočo se in kompleksno družbo¹¹, zaznamovano s povsem novimi dogajanji in izzivi: trojno planetarno krizo (podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti in onesnaženost), pandemijo COVID-19, negativnimi platmi pospeševanja digitalne revolucije, pa tudi rusko vojno agresijo proti Ukrajini, konfliktom na Bližnjem vzhodu ter drugimi konflikti in vojnami po svetu, pa tudi drugimi varnostnimi grožnjami. Te okoliščine in pojavi vplivajo tudi na duševno zdravje in dobrobit otrok in mladih.

¹¹ Svet Evropske unije izraža zaskrbljenost – v luči vojne agresije Rusije v Ukrajini –, da so otroci v oboroženih spopadih in po njih ogroženi bolj kot odrasli, ter potrjuje, da jih je treba zaščititi, še zlasti pred vpoklicem v vojsko ali druge oborožene sile ter uporabo v njih, pa tudi pred trgovino z ljudmi, nezakonitimi posvojitvam, spolnim izkoriščanjem in ločitvijo od družine; da enako velja v drugih kriznih in izrednih razmerah, ki so posledica terorizma, krize v javnem zdravju, gospodarske krize, podnebnih sprememb ali naravnih nesreč. – Sklepi Sveta z dne 9. junija 2022 o strategiji EU o otrokovih pravicah (10024/22, str. 3).

18. Otroci in mladi so imetniki individualnih pravic, akterji sprememb in pomembna sila v naši družbi, tako danes kot v prihodnosti. Vedno znova se zavzamejo za stvari, ki jih zadevajo, kar prispeva k pozitivnim spremembam v družbi¹². Otrokom in mladim v vsej njihovi raznolikosti bi bilo treba omogočiti, da se bodo lahko tako v fizičnem kot digitalnem okolju pozitivno in dejavno zavzemali za stvari, ki jih zadevajo, ter jih pri tem podpreti in opolnomočiti in jim dati prostor, kjer bodo slišani in bodo lahko izrazili svoja mnenja. Ta prostor bi moral temeljiti na obstoječih pobudah in biti prilagojen posebnim potrebam ciljnih skupin ter zagotavljati, da bo njihova udeležba smiselna, vključujoča in varna. Vzpostaviti bi bilo treba tesne sinergije, da bi se zagotovila kontinuiteta udeležbe otrok in mladih.
19. Treba je znova poudariti in okrepiti zavezanost spodbujanju, varovanju in uresničevanju otrokovih pravic ter spodbujanju enakega in enakopravnega dostopa mladih do njihovih pravic in priložnosti, ki je v središču evropskih in mednarodnih politik.

OB SEZNANITVI:

20. z dokumentom o pregledu stanja iz leta 2023 o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok;
21. s Priporočilom Komisije o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik¹³ v okviru „svežnja za obrambo demokracije“, ki zlasti spodbuja smiselno, vključujočo in varno udeležbo otrok in mladih brez vsake diskriminacije ter poziva države članice, naj okrepijo udeležbo otrok in mladih v političnem in demokratičnem življenju na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, tudi na podeželnju in oddaljenih območjih;

¹² Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01); Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (A/RES/70/1), točka 51: „Otroci, mladenke in mladeniči so ključni nosilci sprememb in bodo v novih ciljih našli platformo, kjer bodo svoj neomejeni potencial za aktivizem lahko usmerili v ustvarjanje boljšega sveta.“

¹³ Priporočilo Komisije o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik, C(2023)8627 final, 12.12.2023.

22. s Priporočilom Komisije o vključujočih in odpornih volilnih procesih v Uniji ter krepitvi evropskega značaja in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament¹⁴, ki navaja, da bi bilo treba mlade državljane in državljanke podpirati pri uveljavljanju njihovih volilnih pravic tako v vlogi volivcev kot v vlogi kandidatov, ter spodbujati politično udeležbo, s posebnim poudarkom na mladih, zlasti tistih, ki se volitev udeležujejo prvič. Ta podpora bi lahko vključevala ukrepe, kot so spodbujanje državljanske vzgoje, organizacija simulacij volitev v šolah, preizkusi znanja ali umetniški natečaji o volitvah, mladim prijazne komunikacijske kampanje, vodniki po volitvah, ki otroke in najstnike seznanjajo s postopkom vpisa in glasovanja, spodbujanje učencev k temu, da postanejo opazovalci volitev, ter programi medsebojne izmenjave;
23. s strategijo za boljši internet za otroke (BIK+), ki podpira celosten, v preprečevanje usmerjen in večdeležniški pristop, ki temelji na varnem, starosti primernem digitalnem okolju, digitalnem opolnomočenju in dejavni udeležbi otrok, pri čemer so v ospredju dejavnosti udeležbe otrok in mladih; z aktom o digitalnih storitvah, katerega ključni cilj je zaščita otrok,
24. s Sklepi Sveta o digitalnem opolnomočenju¹⁵, v katerih so države članice pozvane, naj ozaveščajo javnost, tudi otroke in mlade, o pomenu varstva zasebnosti in osebnih podatkov v digitalnem svetu, vključno s pravico do dostopa do svojih osebnih podatkov in pravico do pozabe, ter o tem, kako konfigurirati nastavitve zasebnosti in uporabljati šifriranje. Države članice so pozvane tudi, naj sprejmejo potrebne ukrepe, da bi zagotovile posebno zaščito in/ali digitalne veščine, prilagojene potrebam otrok in mladih;

¹⁴ Priporočilo Komisije (EU) 2023/2829 z dne 12. decembra 2023 o vključujočih in odpornih volilnih procesih v Uniji ter krepitvi evropskega značaja in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament.

¹⁵ Sklepi Sveta o digitalnem opolnomočenju za zaščito in zagotovitev spoštovanja temeljnih pravic v digitalni dobi, 14309/23.

25. z rezultati strokovnega seminarja, ki je potekal od 21. do 23. januarja 2024 v Leuvnu, in na njem sprejetimi priporočili za ukrepanje (Priloga IV).

OB POUDARJANJU:

26. ključnega pomena prizadevanj na področju otrok, mladih in otrokovih pravic ter vloge mladinskega dela pri promoviranju, podpiranju, razvoju in varstvu pravic otrok in mladih;
27. potrebe po vključevanju otrokovih pravic ter vidika otrok in vidika mladih v vsa zadevna področja politike, da bi se zagotovile usklajene, celostne in vključujoče politike za otroke in mlade, zlasti tiste z manj možnostmi¹⁶ in tiste v najbolj ranljivih položajih¹⁷, kot so invalidi, pripadniki LGBTI¹⁸ skupnosti in osebe z migrantskim ozadjem, ki so bile razseljene ali iščejo zatočišče;
28. pomembnosti dejavne udeležbe in vključevanja mladih in otrok v odločitve, ki vplivajo na njihovo življenje, po potrebi tudi v zvezi z volitvami, ob priznavanju njihove pravice, da so vključeni v tista vprašanja, ki jih zadevajo, v skladu z načeli iz Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah¹⁹, členom 7 Konvencije ZN o pravicah invalidov, členom 24(1) in (2) Listine EU o temeljnih pravicah ter strategijo EU o otrokovih pravicah in strategijo EU za mlade, vključno z mladinskim dialogom EU.

¹⁶ Konvencija ZN o otrokovih pravicah, Splošna pripomba št. 4 o zdravju in razvoju mladostnikov v okviru Konvencije o otrokovih pravicah.

¹⁷ Resolucija o rezultatih devetega cikla mladinskega dialoga EU (2023/C 185/04), točka 36, Sklepi Sveta o spodbujanju vključevanja mladih v postopke odločanja o politikah v Evropski uniji (C/2023/1342) ter Splošna pripomba št. 12 (2009) Odbora za pravice otroka o pravici otroka, da izrazi svoje mnenje.

¹⁸ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o spodbujanju vključevanja mladih v postopke odločanja o politikah v Evropski uniji (C/2023/1342); strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

¹⁹ Člen 12 Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

OB POZDRAVLJANJU:

29. skupnih prizadevanj, programov, pobud in orodij EU, kot so Erasmus+, okrepljeno jamstvo za mlade²⁰, evropsko jamstvo za otroke, Evropska solidarnostna enota, Konferenca o prihodnosti Evrope (2021–2022), evropsko leto mladih (2022) in njegovi dosežki, mladinski dialog EU, mreža EU za otrokove pravice, platforma EU za participacijo otrok, platforma mladinski Wiki, evropski mladinski portal, platforma „Boljši internet za otroke“ in evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih²¹;
30. programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote (2021–2027), ki je med drugim osredotočen na podpiranje, pospeševanje in izvajanje celostnih politik, namenjenih varstvu in spodbujanju otrokovih pravic²²;
31. programa Erasmus+ in načela 11 evropskega stebra socialnih pravic o pomenu kakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok;
32. dela koordinatorja EU za mlade in koordinatorja Evropske komisije za otrokove pravice ter dela nacionalnih koordinatorjev za jamstvo za otroke, ki so zadolženi za učinkovito usklajevanje in spremljanje izvajanja jamstva za otroke.

²⁰ Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 „Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade“.

²¹ Skupna deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje, poglavje V: Varnost, zaščita in opolnomočenje – Zaščita in opolnomočenje otrok in mladih v digitalnem okolju (2023/C 23/01).

²² Člen 4 Uredbe 2021/692 o vzpostavitvi programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote.

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

33. Življenje in prihodnje možnosti mladih zaznamujejo priložnosti, podpora in zaščita, ki jo prejmejo v otroštvu.
34. Nemoten prehod iz otroštva v odraslost, zlasti za tiste mlade, ki so v ranljivem položaju, je treba olajšati z informiranimi politikami in boljšim usklajevanjem zadevnih politik.
35. V starostnih skupinah, ki jih zajema program sodelovanja na področju mladinske politike EU, obstaja prekrivanje med skupino otroci in skupino mladi, in sicer do starosti 18 let.
36. Namen teh sklepov Sveta je ozaveščati in predlagati možnosti za boljše sodelovanje, usklajevanje, obveščanje in izmenjavo na evropski ravni, kar zadeva področja politike, ki so predmet teh sklepov.

V SKLADU S TEM POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE NA USTREZNIH RAVNEH, NAJ OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU SVOJIH NACIONALNIH OKOLIŠČIN:

37. razmislijo o razvoju in izvajanju nacionalnih strategij ali drugih enakovrednih integriranih ali koordiniranih politik za otrokove pravice in mlade oziroma nadgradijo že obstoječe strategije ali politike ter si pri tem prizadevajo za usklajenost politike v zvezi z otroki, otrokovimi pravicami in mladinskimi zadevami, s čimer bi zagotovili, da se otrokove pravice, vidik otrok in vidik mladih koordinirano obravnavajo na vseh zadevnih področjih politike ob hkratnem odzivanju na posebne potrebe posameznih starostnih skupin, glede na pristop, ki temelji na otrokovih pravicah, in zadevni pravni red EU;
38. kadar je ustrezno, zagotovijo, da je participacija otrok in mladih strukturno vključena v postopke odločanja, ki zadevajo otroke in mlade, in sicer z vzpostavitvijo dostopnih platform in mehanizmov za spodbujanje njihove aktivne participacije ali povečanjem dostopnosti obstoječih platform ali mehanizmov, pri čemer je treba zagotoviti potrebne vire in podporo za njihovo učinkovito delovanje, pa tudi to, da je participacija otrok in mladih smiselna, vključujoča in varna;
39. spodbujajo orodja in programe, ki vključujejo ljudi vseh starosti in invalide in so namenjeni lažšanju participacije otrok in mladih v postopkih odločanja na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni (kot so projekti udeležbe mladih v okviru programa Erasmus+, vključno z mladinskim dialogom EU, evropskim mladinskim portalom, platformo za državljansko udeležbo in platformo EU za participacijo otrok);
40. okrepijo prizadevanja za preprečevanje in zatiranje vseh oblik nasilja nad otroki in mladimi, med drugim s sprejetjem ukrepov za zaščito otrok in mladih pred diskriminacijo iz razlogov, opredeljenih v odstavku 2, ter zagotovijo varno, podporno in vključujoče okolje za vse otroke v šoli, zlasti tiste iz ranljivih skupin, ob ustreznem spoštovanju njihove individualnosti²³;

²³ Strategija EU o otrokovih pravicah, (COM(2021) 142), str. 7.

41. obvestijo in izobrazijo otroke in mlade v vsej njihovi raznolikosti o njihovih pravicah in po potrebi odgovornostih, vključno s pravicami iz državljanstva EU, in po potrebi o pravici mladih do udeležbe na volitvah, zagotovijo otrokom in mladim prijazne in dostopne informacije, izboljšajo podporo in dostop do storitev ter opolnomočijo otroke in mlade in jim omogočijo, da postanejo aktivni in informirani državljani, ki bodo lahko prevzeli vodilno vlogo pri doseganju pozitivnih sprememb v svojih skupnostih in širše. Poleg tega ozaveščajo javnost o tem, da imajo otroci in mladi pravico, da si prizadevajo za ustvarjanje vključujočih družb.

**ZATO POZIVAJO EVROPSKO KOMISIJO, NAJ V SKLADU Z NAČELOM
SUBSIDIARNOSTI:**

42. okrepi sinergije pri izvajanju med strategijo EU o otrokovih pravicah, strategijo EU za mlade za obdobje 2019–2027, strategijo BIK+ in morebitnimi strategijami, ki jih bodo nasledile, zlasti s sodelovanjem med koordinatorjem EU za mlade in koordinatorjem Evropske komisije za pravice otroka;
43. si prizadeva za nadaljnje delovanje evropskega portala za mlade, platforme EU za aptricipacijo otrok, platforme za državljansko udeležbo in platforme „Boljši internet za otroke“ ter sinergije med njimi, tako da jim zagotovi informacije, vire in ustrezno financiranje ter opredeli, kako naj se ti zadevni programi EU še naprej izvajajo, da bi bili primerni glede na lastnosti in potrebe otrok in mladih;

44. ohranja stalno medsektorsko zavezo varovanju, zaščiti in spodbujanju pravic in dobrobiti otrok in mladih v vsej njihovi raznolikosti tako na spletu kot drugje, pri tem pa zagotavlja njihovo aktivno participacijo pri oblikovanju Evrope v okviru sedanjih in prihodnjih političnih ciklov EU;
45. oceni nadaljevanje prakse posodabljanja dokumenta o pregledu stanja iz leta 2023 o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok na vsaki dve leti, po potrebi ob podpori, sodelovanju in strokovnem znanju mladinskega partnerstva med EU in Svetom Evrope.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ OB UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI NA SVOJIH PODROČJIH PRISTOJNOSTI IN NA USTREZNIH RAVNEH:

46. zagotovijo in zajamčijo dostop do prostorov za smiselno, vključujočo in varno participacijo otrok in mladih;
47. spodbujajo spremljanje napredka in oceno učinka politik v zvezi z otroki, otrokovimi pravicami in mladinskimi zadevami, tako da uporabijo obstoječe mehanizme, kazalnike in merila za oceno učinkovitosti sprejetih ukrepov in zagotovijo, da so ti postopki spremljanja in ocenjevanja vključujoči za otroke in mlade.

Sklicevanja

Medinstitucionalni akti EU

- Pogodba o Evropski uniji
- Pogodba o delovanju Evropske unije
- Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (2012/C 326/02)

Evropske institucije

- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o rezultatih devetega cikla mladinskega dialoga EU (2023/C 185/04).
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final)
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Digitalno desetletje za otroke in mlade: nova evropska strategija za boljši internet za otroke (BIK+)
- Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022)

- Uredba (EU) 2021/888 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Evropska solidarnostna enota ter razveljavitvi uredb (EU) 2018/1475 in (EU) št. 375/2014
- Uredba (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013
- Uredba (EU) 2021/692 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1381/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (EU) št. 390/2014
- Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01)
- Sklepi Sveta z dne 19. novembra 2010 o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok (2010/C 326/01)

Svet Evrope

- Strategija Sveta Evrope za izobraževanje za obdobje 2024–2030
- Strategija Sveta Evrope o otrokovih pravicah (2022–2027)
- Strategija Sveta Evrope za mladinski sektor do leta 2030

Združeni narodi

- Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah ter njeni izbirni protokoli in splošne pripombe
- Agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 (Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030)

Za namene teh sklepov veljajo naslednje opredelitve glavnih pojmov:

Otroci

„Vsako človeško bitje, mlajše od osemnajst let, razen če zakon, ki se uporablja za otroka, določa, da se polnoletnost doseže že prej“ (v skladu s členom 1 Konvencije ZN o otrokovih pravicah (KOP))

Mladi

Mladi, stari od 13 do 30 let (kot je določeno v členu 2 Uredbe (EU) 2021/817 o vzpostavitvi programa Erasmus+)

Dodatna sklicevanja, dokumenti, poročila, podatki:

Evropska unija

- Platforma EU za participacijo otrok 2023
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropskem letu mladih 2022 (COM(2024) 1 final)
- Priporočilo Komisije o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik, C(2023)8627 final, 12.12.2023
- Priporočilo Komisije (EU) 2023/2829 z dne 12. decembra 2023 o vključujočih in odpornih volilnih procesih v Uniji ter krepitvi evropskega značaja in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o spodbujanju vključevanja mladih v postopke odločanja o politikah v Evropski uniji (C/2023/1342)

- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o celovitem pristopu k duševnemu zdravju (COM(2023) 298 final)
- Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022)
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o varovanju in ustvarjanju državljanskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih (2021/C 501 I/04)
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o krepitvi upravljanja na več ravneh pri spodbujanju participacije mladih v postopkih odločanja (2021/C 241/03)
- Priporočilo Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke
- Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (2020/C 372/01)
- Evropski steber socialnih pravic

- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 20. maja 2014 o pregledu procesa strukturiranega dialoga, tudi socialnega vključevanja mladih (2014/C 183/01)
- Pobuda Evropske Komisije za integrirane sisteme za zaščito otrok
- Skupna deklaracija Evropskega parlamenta, Sveta in Evropske komisije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje (2023/C 23/01)

Svet Evrope

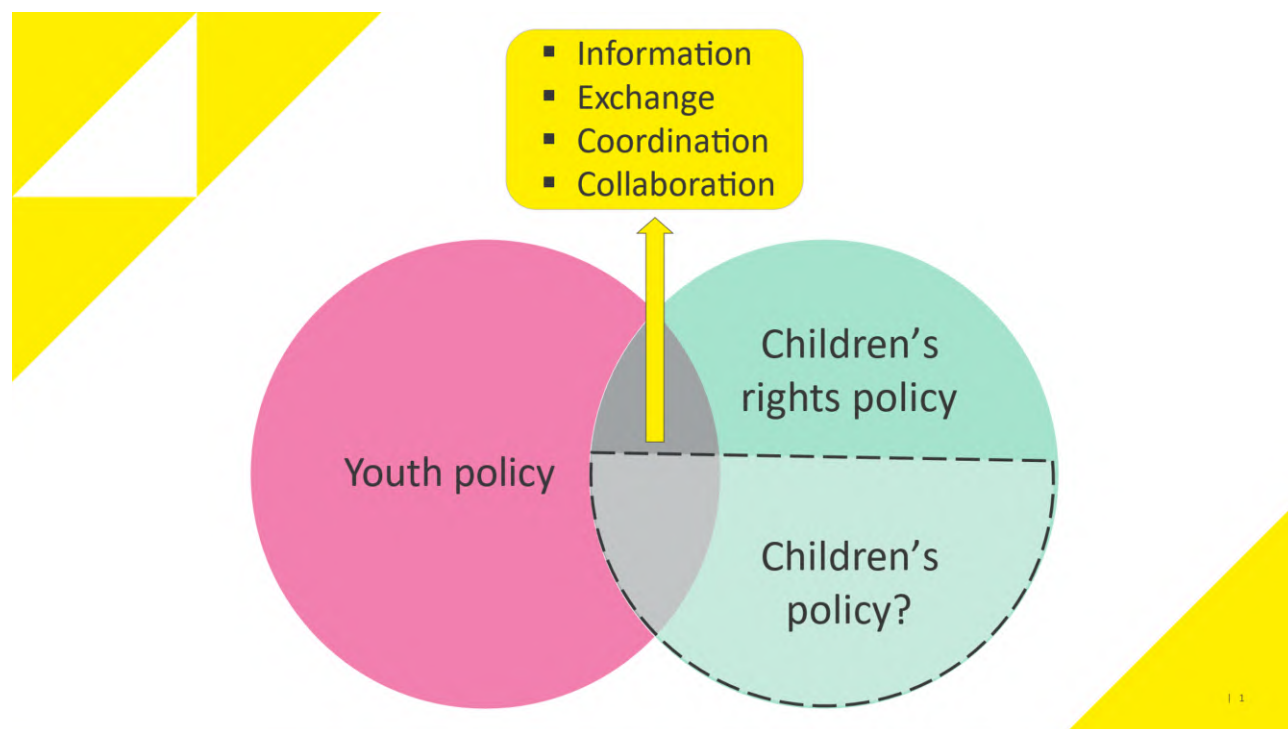
- Priporočilo Sveta Evrope o aktivni politični participaciji mladih pripadnikov nacionalnih manjšin (CM/Rec(2023)9)
- Priporočilo Sveta Evrope o dostopu mladih do pravic (CM/Rec(2016)7)
- Priporočilo Sveta Evrope o participaciji otrok in mladih, mlajših od 18 let (CM/Rec(2012)2)

Združeni narodi

- Splošne pripombe, Konvencija ZN o otrokovih pravicah
- Deklaracija mladih v okviru pobude ZN „Človekove pravice 75“
- Smernice generalnega sekretarja Združenih narodov o vključevanju pravic otrok
- Poročilo generalnega sekretarja o politiki 3: smiselno sodelovanje mladih pri oblikovanju politik in postopkih odločanja
- Resolucija 51/17 o mladih in človekovih pravicah, ki jo je Svet za človekove pravice sprejel 6. oktobra 2022
- Poročilo generalnega sekretarja ZN: „Naša skupna agenda“
- Resolucija Varnostnega sveta ZN 2250 o mladih, miru in varnosti (2015)
- Strategija EU za mlade
- Resolucije ZN o agendi za otroke v oboroženih spopadih, in sicer: 1261 (1999); 1314 (2000); 1379 (2001); 1460 (2003); 1539 (2004); 1612 (2005); 1882 (2009); 1998 (2011); 2068 (2012); 2143 (2014); 2225 (2015); 2427 (2018); 2601 (2021).

Poročilo o rezultatih evropskega strokovnega seminarja o oceni in posodobitvi programov evropske in mednarodne politike v zvezi z otroki, mladimi in otrokovimi pravicami, ki je potekal od 21. do 23. januarja 2024 v Leuvnu, in sicer v času belgijskega predsedovanja Svetu Evropske unije; poročilo je pripravil Dan Moxon (glavni poročevalec):

model usklajevanja politik v zvezi z otroki, mladimi in otrokovimi pravicami

Priporočila za ukrepe

- Vzpostaviti stalni mehanizem na ravni EU, da bi olajšali usklajevanje, sodelovanje in izmenjavo informacij na področju mladinske politike in področju otrokovih pravic med državami članicami in na ravni EU. Tak mehanizem naj bi omogočil boljšo usklajenost politik med tema področjema in spodbujal skladnost na glavnih tematskih področjih sinergije.

- Nadaljevati z usklajenim pristopom med koordinatorjem EU za mlade in koordinatorjem za otrokove pravice, da bi zagotovili integracijo otrokovih pravic, pravic mladih ter vidika otrok in vidika mladih v vsa zadevna področja politik na ravni EU. V okviru tega bi morala koordinatorja rutinsko spremljati in prepoznavati vprašanja, ki so skupna otrokom in mladim in so zastavljena v okviru mladinskega dialoga EU, platforme EU za participacijo otrok in drugih mehanizmov sodelovanja. Nato bi bilo treba sprejeti skupne ukrepe za spodbujanje medsektorskih odzivov politike.
- Preučiti, kako bi lahko v celoti izkoristili potencial okvira za boljše pravno urejanje in tako upoštevali pravice in mnenja otrok, ter še posebej, ali bi lahko razvili „otroški in mladinski test“ kot dodaten ali integriran mehanizem poleg novega Mladinskega testa EU.
- Še naprej vsaki dve leti posodabljati dokument o pregledu stanja o evropskem in mednarodnem programu politike o otrocih, mladih in pravicah otrok ter si prizadevati za dodaten napredek na podlagi pregleda usklajenosti politik v zvezi z otroki, mladimi in otrokovimi pravicami na nacionalni ravni.

- Izvajati sistematično analizo in raziskavo konkretnih možnosti za skladnost politik na glavnih področjih sinergije. Pri tej analizi bi bilo treba opredeliti primere najboljše prakse, orodja, ki jih je mogoče ponovno uporabiti, in možnosti za skupno izvajanje in/ali spremljanje pobud na navedenih področjih.
- Bolje izkoristiti obstoječe platforme za izmenjavo informacij, kot je EU Youth Wiki, za pregled in izmenjavo informacij o obstoječih dejavnostih sodelovanja ali usklajevanja na nacionalni ravni v okviru politike o otrocih, mladih in pravicah otrok v državah članicah.

Ta priporočila predstavljajo izhodišče za razvoj večje skladnosti in so bila obravnavana na strokovnem seminarju. V okviru napredka agende za skladnost bo treba najverjetneje opredeliti in sprejeti nadaljnje ukrepe. Predvsem bo za napredek tega programa potrebna usklajena politična volja in angažiranost vseh akterjev, vključno z evropskimi institucijami, državami članicami in civilno družbo, v sodelovanju z otroki in mladimi.
